

STEINAR BRAGI

PLANINA

FLEET

Steinar Bragi

Planina

STEINAR BRAGI

PLANINA

☰ KNIHA ZLIN

This book has been translated with a financial support from

MIÐSTÖÐ ÍSLENSKRA BÓKMENNTA
ICELANDIC LITERATURE CENTER

Copyright © Steinar Bragi, 2011
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Lucie Korecká, 2016

ISBN (pdf) 978-80-7473-412-0

PUSTINA

HRAFN

1. kapitola – Islandská flóra

Nad celou přírodou byl klid. Stíny na obzoru potemněly, chvíli se ostře rýsovaly proti nebi a pak splynuly s nocí.

Všichni čtyři mlčeli. Nebylo slyšet nic než tiché mumlání z rádia. Na zadních sedadlech si Vigdís četla knihu a Anna se právě probudila po krátkém zdřímnutí a otevřela si pivo. Mezi nimi ležel Annin pes Trygg, islandský ovčák, kterého si Anna pořídila před několika měsíci.

„Zahrajeme si takovou hru,“ přerušila Anna ticho. „Myslím si nějakou věc, něco tady v autě nebo venku, na cestě nebo na pláni...“

„No jo, na tohle už jsem zapomněl,“ skočil jí do řeči Egil, jeho hlas zněl samým očekáváním a po třech pivech a desátém loku z placatky poněkud dětsky.

„Zajímavé,“ prohlásil Hrafn a Egila přitom ignoroval. Pohlédl ve zpětném zrcátku na Annu, uviděl její tmavou siluetu a slabý svit v očích. „Co myslíš slovem věc? Co třeba svědomí tady tvého muže nebo jeho krev, to platí?“

„Ale fuj,“ řekla Anna posměšně. Egil se díval z okna a Hrafna napadlo, jestli se nekouká do postranního zrcátka, na Vigdís, která sedí za ním. „Ne, krev ne. Co není vidět tady v okolí, to neplatí.“

„O čem to mluvíte?“ zeptala se Vigdís a zavřela knihu *Islandská flóra*, do které byla až doteď zabraná. Anna jí vysvětlila hru a prohlásila, že začne.

„*Do it!*“ zvolal Egil a Anna hru zahájila. Hrafn nespouštěl oči ze silnice, která byla čím dál hůř vidět, jak se snášela tma. Večery už nebyly tak jasné, v noci se na několik hodin stmívalo a do jeho myšlenek se vkrádala zima, zvedala se jako příboj na obzoru a jako vlny strachu, který v něm v předchozích dnech narůstal. Už kolem poledne pocítil silnou touhu jet co nejrychleji, jen aby už byl zpátky ve městě.

„Řidičovy oči?“ hádala Vigdís a džíp dál uháněl mezi patníky, které zářily do tmy. Hrafn zmáčkl tlačítko a stáhl okénko, vystrčil hlavu a uviděl, že nebe je zatažené a mraky visí podivně blízko, ale koneckonců byli vysoko na planině.

„Myslíš, že to vyčteš z mraků?“ zasmála se Anna vzadu.

„Musíte mi s tím pomoci, pánové,“ řekla Vigdís. „Mě už nic nenapadá.“

„Patník,“ zkusil to Hrafn a okénko zase zavřel. Anna to zamítla. *Zima za polárním kruhem*, pomyslel si Hrafn. Je to věc? Přinejmenším byly její známky vidět všude kolem, skalisko rozpraskané mrazem, žádná zeleň, žádné barvy, žádná *flóra*. Jenom písek, šterk, různé odstíny černé a šedé.

Mraky brzy klesly až k zemi a auto vjelo do mlhy. Reflektory do ní vyřezávaly dva bílé kužely, ale po stranách, nad černou plání, byla tmavošedá. Nebylo vidět dál než na deset nebo dvacet metrů a Hrafna z toho, jak do ní upíral pohled, brzy rozbolely oči. Rád by si odpočinul od řízení, ale Egil byl příliš opilý, než aby mu mohl auto svěřit, a děvčatům by ho nesvěřil vůbec, snad ani ve městě, natožpak tady na pláni.

Zastavil, šel se vymočít a odpočinout si, díval se do mlhy, která rychle houstla a chladně a vlhce mu dopa-

dala na obličej. Nikdo z nich neměl zkušenosti s cestováním po horách a netušil, co dělat, kdyby se auto rozbilo. Vigdís to zmínila, když výlet plánovali, ale on s Egilem ji uklidnili jakousi povídaczkou, které sami nevěřili; nastavili GPS navigaci, ale ta přestala fungovat krátce poté, co vyjeli od sopky Askja – ale vlastně to nevěděli jistě, protože nikdo z nich se v tom přístroji pořádně nevyznal.

Uvažoval, jak dlouho by tady na pláni člověk sám přežil. V létě pár dní, pokud by měl přístup k vodě a našel závětrí, ale v zimě sotva víc než pár hodin, možná dokonce jenom minut; strach z toho, že se ztratil, by mu vehnal krev do pokožky a tělo by zchladlo, ztratil by soudnost, vynakládal by zbytečně velké úsilí a myšlení by se zhroutilo už jenom samotným zděšením.

Nasedl opět do auta a rozjel se. V mlze mdle problikávaly patníky jako oči hlubinných ryb. Koutkem oka zahlédl, jak si Egil zapaluje cigaretu a znovu si přikládá láhev k ústům, a uslyšel jeho smích. Ještě pořád pokračovali ve hře a Hrafn si najednou uvědomil, jak je absurdní, že oni čtyři proplouvají planinou severně od ledovce Vatnajökull, ve tmě a v mlze, skoro jako by to byla samozřejmost; popíjejí mexické pivo, lehce oblečení a pěkně v teple, které si nastavili tím, že otočili knoflíkem na palubní desce před sebou, se sluchátky v uších; nesou se nehybně krajinou, neslyší skřípání a praskání, jak pneumatiky drtí kamení, nedělají si s ničím starosti, ne takové – ne s *výletem*, ale s něčím úplně jiným, se vzájemnými vztahy, s tím, co jim někdo někdy řekl nebo udělal, včera nebo před dvaceti lety, se zůstatkem na účtu, a přitom sledují ubíhající krajinu.

Probral se, pokusil se soustředit na cestu, ale v tu chvíli mu došlo, že se něco změnilo. Po několika minutách jízdy zatočil napřed jedním směrem, pak druhým, zpomalil a nakonec úplně zastavil.

„Co je?“ zeptal se Egil.

„Vidíte někde patníky?“ Hrafn si zkoušel vybavit, kde naposled patník viděl, ale nepamatoval si to. Vzdálenost mezi patníky se už nějakou dobu postupně zvyšovala a všechno rychle zahalovala mlha.

„Do prdele,“ zavrčel Egil, narovnal se a vyhlédl z okna. Anna vykoukla mezi sedadly a zeptala se, jestli se ztratili.

„Mně by to nevadilo,“ dodala. „Ztraceni v mlze, jako v pohádkách.“

„Kde jsme naposled viděli patník?“ zeptal se Hrafn a pohlédl v zrcátku na Vigdís, která zvedla obočí.

„Nemám tušení,“ odpověděla. „Soustředila jsem se na hru.“

Hrafn se podíval před sebe do světla, na bílé závoje mlhy, šlápl na plyn a zase se pomalu rozjel.

„Jak jsi mohl sjet z cesty?“ vyčítal mu Egil.

„To se vyřeší,“ řekla Anna a vystrčila hlavu mezi sedadly. Táhl z ní ostrý omamný pach alkoholu. Nemohli být daleko od místa, kde z cesty sjeli. Hrafn měl nejasný dojem, že zahrnul trochu moc doleva, což znamenalo, že cesta musí být napravo od nich.

Zatočil doprava a snažil se udržet směr. Vigdís se ho zeptala, co dělá, a on jí to vysvětlil. „Tak budeme doufat, že *cesta* nezatáčí taky doprava,“ poznamenala Vigdís a Anna se zahihňala.

Hrafn zatáčel, dokud si nebyl jistý, že už jede moc dlouho na to, aby cesta ještě mohla být vpravo. Navíc asi zatáčel tak prudce, že objeli kruh, dokonce asi poměrně malý a možná víckrát než jednou. Ostatní měli příliš vypito, než aby si toho všimli, nebo jim to bylo jedno.

Znovu zastavil, vypnul rádio, aby se mohl lépe soustředit, a sáhl do přihrádky pro kompas.

„A tak to je,“ bručel Egil. „Žádné slitování.“

Hrafn otevřel kompas, položil si ho do klína a rozjel se na východ.

„K čemu to je dobré?“ chtěla vědět Anna.

„Abych nejezdil v kruhu,“ vysvětlil a sledoval střídavě kompas a plán před sebou.

„Ale máme správný směr?“ zeptala se Vigdís.

„Cesta, po které jsme jeli, vedla od severu na jih. Vím jistě, že jsme z ní nesjeli doleva. To znamená, že jsme západně od ní – a míříme na východ, abychom na ni zase narazili. Nebo se ti to nezdá?“

Vigdís zase zvedla obočí a Hrafn získal pocit, že je podrážděná.

„Zní to dobře,“ řekla. „Pokud tedy nepřejedeme přímo přes cestu, aniž bychom si toho všimli, mezi patníky...“

„Tak musíme prostě dávat pozor, ne? Kdo sedí vpravo, kouká tím směrem, ostatní druhým směrem.“ Zase se v něm ozvalo staré zoufalství, klaustrofobie. Stáhl okénko a viděl, jak mlha dál houstne, pach alkoholu sílil...

„Jak jsi sakra mohl sjet z cesty?“ slyšel vedle sebe fňukat Egila a už ho nedokázal ignorovat.

„A proč jsme z ní sjeli? Nesedíš snad vedle mě a nekoukáš ze stejného pitomého okna?“

„Já ale *neřídím*, ne?“

„No tak, kluci,“ ozvala se Vigdís a pohládila Hrafna po rameni, „co kdybychom se prostě uklidnili, zhluboka se nadechli a tak. Všechno se spraví, dřív než si myslíme.“

Zmlkli. Pes si sedl a chvílemi tiše kňučel, otevřeným oknem dovnitř doléhalo křupání písku pod koly. Hrafn vyhlédl do tmy na své straně auta, ale nic neviděl. Už jeli deset minut východním směrem a on nevěděl, co by měl dělat. Vybavil si svou první reakci, napadlo ho, že nejel dost daleko na západ, a sklopil pohled ke kompasu, aby

se přesvědčil, že mají správný směr. Pokud ho udrží, musí nakonec na cestu narazit.

„Nejsou tady průrvy nebo trhliny?“ zeptala se Anna.
„Měl by ses připoutat, Egile.“

„Nebo tekoucí písky,“ přidala se Vigdís.

„Brr. Které by nás pohltily, myslíš?“

„Jo, jako bažina. Našli se tady koně ze středověku, dobře zachovaní v bahně. A taky lidi.“

„Najít džíp by pak bylo úplné ternó. Se čtyřmi pasažéry, psem, mobily, esemeskami a zubními plombami. Jednadvacáté století se hlásí do služby vědy budoucnosti!“ Obě se zasmály.

Patníky ani cesta nebyly v dohledu. Hrafn se nechtěl vrátit, aby se z toho nemusel ostatním zodpovídat, proto se rozhodl, že bude pokračovat na východ; bezpochyby by bylo lepší zastavit a počkat, až se za pár hodin rozední nebo až se mlha rozplyne, ale bylo by neuvěřitelně hloupé, kdyby cesta byla jen několik metrů před nimi. Jel dál, nechtěl to vzdát moc brzy, ale možná jen ztratil pojem o čase, zapomněl se ve svých úvahách nebo mu to možná bylo jenom lhostejné; možná jim to všem bylo úplně lhostejné, mlčky hleděli do mlhy, která byla po stranách šedivá, ale uprostřed se rozjasňovala, takže mu připadalo, jako by projížděl zářivě bílou dírou, tunelem, který pokračuje stále hlouběji.

V jednu chvíli uviděl v mlze světlo, mdlé a žluté. Zatočil jakoby bezděčně směrem k němu a sešel pevněji volant. Tma byla všude kolem nich v pohybu a Hrafn si tiše cosi mumlal, upíral oči do světla, ale to najednou zmizelo a z mlhy se cosi vynořilo a narazilo do auta.

2. kapitola – Na všech čtyřech

Přední sklo puklo, rozběhly se po něm praskliny a svět překryla bílá bublina a pohltila Hrafnovu hlavu. V bublině plavaly světelné rybky, celá hejna rybek s pichlavými červenými očima, které na něj dotíraly. Pak ho bublina vyplivla, uviděl, jak Egil narazil do skla na své straně, vylétl s úšklebkem na tváři ze sedadla a po obličeji mu začal stékat červený pramínek.

A už tu máme krev, pomyslel si Hrafn a ucítil, jak se auto naklání a třese na tlumičích, a najednou všechno ztichlo. Zhluboka se nadechl, zamrkal a pocítil bolest na hrudi, kam se mu zařízl bezpečnostní pás. Airbag byl pryč. Auto se naplnilo šedou párou páchnoucí po oleji a ve vzduchu se vznášely bílé chomáče. Zvedl ruce k obličeji, aby nahmatal střepy, ale žádné nenašel. Uvolnil pás a za chvíli už byl venku z auta a vnímal, jak mu do těla proudí čerstvý vzduch.

Ze všeho nejdřív se protlačil na zadní sedadlo a pomohl z auta Vigdís. Řekla, že je v pořádku. Anna křičela na Egila, který se nakláněl do strany k sedadlu řidiče. Okénko na jeho straně bylo rozbité.

Před autem byla noční tma hustší, jako by se k nebi tyčila skála a vypínala se nad nimi, temná a tichá. Hrafn

přemýšlel, kdy asi vyjde slunce, jestli dosáhne přes okraj toho černého kolosu, a přitom vytáhl Egila z auta a položil ho na záda na písčinu. Pes vyl a pobíhal kolem nich.

Vigdís si klekla k Egilovi a zavolala na Hrafna, aby přinesl z kufru lékárničku. Nahoře ve skále se rozsvítilo světlo, napřed jedno, pak dvě.

„Je jenom omráčený,“ usoudila Vigdís a Hrafn jí podal lahvičku s dezinfekcí, kterou našel v lékárničce. Anna nadzvedla Egilovi hlavu a Vigdís mu ovázala čelo gázou a zastavila krvácení.

Reflektory auta byly rozbité a zhasnuté. Pára už z auta zmizela, ale dál unikala zpod pomačkané kapoty. Hrafn si klekl k přední pneumatice – k té, která nebyla zabořená do temnoty – a uslyšel tiché rovnoměrné syčení, jako by se pod autem schovávalo nějaké zvíře.

Mlha v jeho hlavě začala ustupovat. Spatřil obrysy domu, černého domu na černé planině, do kterého naborovali. Pohnul strnulýma, zesláblýma nohama a uviděl, jak přes pláň přelétl pruh světla. Pes zaštěkal. Kdo si vyšel zpoza rohu domu a posvítíl si na ně baterkou.

„Kdo je tam?“ zeptal se ze tmy ženský hlas. Vigdís odpověděla, že potřebují pomoc, posvítila na Egilovu zakrvavenou hlavu a ve tmě se objevila další baterka. Ženský hlas zabědoval a Hrafn rozeznal ve světle siluetu ženy, shrbená záda, prořídlé vlasy, a za ní drobného staříka se stejným úsměvem, jaký měl na tváři Egil, když narazil do skla.

„Do domu,“ nakázal kdosi.

„Do domu,“ zopakovala žena a požádala je, aby si pospíšili, kývala baterkou a na starého pána bručela. Anna plakala. Hrafn chytil Egila v podpaží a Vigdís za kotníky. Nesli ho mezi sebou za roh, nahoru po příkrých kamenných schodech a do domu.

Stará paní jim pokynula do obývacího pokoje, kde Egila položili na podlahu. Probral se, zamumlal nějaký

nesmysl a usmál se, aniž otevřel oči. Anna křičela jeho jméno.

Vigdís se objevila Hrafnovi těsně před obličejem, skoro jako by svět neměl žádnou hloubku, a zeptala se ho, jestli je v pořádku.

„Rekl bych, že jo, jen jsem trochu zmatený,“ odpověděl a objali se. Přes její rameno uviděl, jak stařena hou-pavě obchází vedlejší místnost, pravděpodobně kuchyň.

„Co ty?“

Vigdís mu odpověděla, že pokud se nemýlí, je v pořádku, vymanila se mu z objetí a nabídla se, že dojde do auta pro lékárníčku a whisky, aby probrali Egila.

Po chvíli se ozvaly hlasy, a když Hrafn vyšel do předsíně, Vigdís se hádala se stařenou. Stařena stála ve dveřích a nechtěla Vigdís pustit ven.

„Musím přinést věci z auta,“ trvala na svém Vigdís.

„Chcete nás tady zavřít?“ zeptal se Hrafn. „O co vám jde?“ Stařena neodpověděla, zavrtěla hlavou a vytřeštila na ně prosebně oči.

„Musíme se uklidnit,“ podotkla Vigdís a vzala Hrafn za ruku. „Vy a váš manžel jste rozrušení, to chápu. Nabouráme vám do domu uprostřed noci, obrovský hluk vás vyděsí...“

„Otevřete ty dveře!“ zakřičel Hrafn a uvědomil si, že jen stěží zadržuje smích. Něco se vznášelo ve vzduchu, jakýsi podivný vztek, a Hrafn nevěděl, z čeho pochází a proč.

„Jenom klid,“ zopakovala Vigdís a Hrafn s úžasem zjistil, že se dívá na *něj*, ne na stařenu.

Vrátil se do obývacího pokoje. Anna se skláněla nad Egilem, polohlasně na něj mluvila a upírala na něj pohled jako zamilovaná pubertačka. *Hrůza, hrozný lidé*, pomyslel si Hrafn. Slyšel, jak někdo kdesi v domě tlučé kladivem.

V pokoji se objevila Vigdís, táhla za sebou psa, který zjevně chtěl zase ven, a podala Anně igelitovou tašku

s dekou a láhví whisky. Anna deku rozložila a přikryla Egila, který už otevřel oči, do víčka nalila whisky a víčko mu přiložila ke rtům.

Hrafn cítil, jak ho zaplavuje touha se napít. Vtom Egil zavyl, ukázal na něj a rozzuřeně zakřičel:

„Tys to udělal schválně! Ale zapomněl jsi na airbagy!“ a dál mluvil nesouvisle, plácal nesmysly, které Hrafn odmítal poslouchat. Anna se nad Egilem sklonila a zastínila ho, takže mu Hrafn nemohl pohlédnout do očí. Vigdís se vrátila a zeptala se:

„Všechno v pořádku? Jsi trochu pobledlý.“

Hrafn přikývl. „Jistě. Byla to nehoda, obyčejná nehoda.“ Zapálil si cigaretu, zhluboka nasál a sledoval, jak Anna lije do Egila další whisky a pak si sama dává lok z víčka. „Ale samozřejmě je nesmyslné a *absurdní*, že jsme se dostali do tohoto domu, do tohoto pokoje.“ Vzpomněl si na mobilní telefon, vytáhl ho z kapsy košile a podíval se na displej.

„Máš signál?“ zeptala se ho Vigdís. Zavrtěl hlavou a něco mu říkalo, že na tom, čemu se říká signál, už vůbec nezáleží, ne teď – to patří k jeho dřívějšímu životu, ke starostem z jiné existence. Nechápal vlastní myšlenky, cítil, jak se splétají dohromady s nikotinovým hučením v hlavě, a rozhodl se, že se posadí a odpočine si. Klesl na pohovku, někde v domě slyšel kňučet Trygga.

Vigdís mu přinesla sklenici vody, kterou vypil jedním lokem, a pak sledoval, jak se Vigdís vrací do kuchyně a mluví se starou paní. Přejížděl pohledem po pokoji, po hnědém koberci na podlaze a červené dece, kterou byl přikrytý Egil. V pokoji byla police plná knih a na zdi visela zarámovaná fotografie. Na stolku u pohovky stála mísa z barevného skla, s červenozelenomodrým vzorem, který mu nedával smysl.

Nejsou tady jako hosté, uvažoval, zatímco popel z cigarety padal na koberec. Stařena se jich chce co nej-

rychleji zbavit, přestože je v domě tak důkladně zamýká. Nejsou vítání.

Potřeboval popelník, vyšel proto z pokoje a uviděl, že vchodové dveře jsou zajištěné závorou.

„Nabídlí nám, že tady můžeme přespát,“ oznámila mu Vigdís, když se zastavil v otevřených kuchyňských dveřích. Seděla u stolu se starou paní. „Zůstaneme tady přes noc, aby se Egil zotavil. Taky potřebujeme denní světlo, abychom mohli opravit džíp.“

„To je od vás moc hezké,“ usmál se Hrafn na stařenu. Představil se a ona zamumlala něco, co mu znělo jako Ása. Zeptal se, jestli je to zkrácená podoba delšího jména, ale nedostal odpověď. Stařec nebyl nikde k vidění. „Můžeme vám slíbit, že se tady dlouho nezdržíme, Áso,“ pokračoval. „Potřebujeme odjet co nejdřív, to je jasné.“

„Jste vítáni,“ odpověděla Ása poněkud stařecky skřehotavým hlasem, přesto jen těžko odhadoval její věk. Tvář měla vráscitou a seschlou, černé, šedivě prokvetlé vlasy jí splývaly na záda v jednoduchém culíku. Vypadala, že jí je kolem šedesáti, ale v očích jí jiskřila bystrost, *vychytralost*, jaká se obvykle vidí u mnohem mladších lidí. „Dneska v noci přespíte tady,“ pokračovala a přikývla, jako by to chtěla sama sobě potvrdit. „Bude to tak pro všechny nejlepší. Jinak to nejde. Ukážu vám pokoje a ráno bude všechno dobré a vy odjedete.“

„Nečekaní hosté, to pro vás musí být nepříjemné,“ podotkla Vigdís. „Určitě vás to rozrušilo?“

„Snad,“ odvětila Ása a vstala od stolu. „Byla to pořádná rána.“ V koutcích očí měla opuchlou a zarudlou kůži, jakýsi ekzém, který pokračoval až k nosu a ke koutkům úst.

Pokoje, které jim přidělila, se nacházely v horním poschodí, naproti sobě na konci dlouhé chodby. Hrafn

a Vigdís si podle jejích pokynů vytáhli ze skříně matraci a položili ji do pokoje, který byl prázdný, až na malý stolek s petrolejkou. V pokoji Anny a Egila byla židle, stůl a manželská postel, kde měl spát pacient.

Zatímco dívky pomáhaly Egilovi do schodů, čekal Hrafn v kuchyni. Hlava už se mu tolik netočila. Ása řekla, že mají na statku džíp, který mohou druhý den použít na cestu do obydlených končin, pokud se ten jejich už nerozjede. Hrafn po těch slovech ještě víc pookřál. Všechno se vyřeší.

Ása jim přinesla deky a polštáře, rozsvítila lampu v Hrafnově a Vigdísině pokoji a dovolila Anně, aby si u sebe v pokoji nechala přes noc Trygga. Dodala, že bude dole v kuchyni, kdyby něco potřebovali.

Hrafn si lehl na matraci na podlaze, zapálil si cigaretu a díval se do stropu. Z matrace byla cítit zatuchlina, ale lampa vrhala na stěny teplé světlo. Na chodbě probírala Anna s Vigdís, jestli je rozumné nechat Egila usnout, když předtím upadl do bezvědomí, a proč jsou venkovní dveře tak důkladně zabezpečené.

„Čtyři zámky, to je, jako kdyby čekala, že...“, spustila Anna, ale pak hlas ztišila. Hrafn zavřel oči a uslyšel, že Vigdís vešla do pokoje. Přešla po rozvrzané dřevěné podlaze, lehla si na matraci vedle něj, objala ho a zabohánila mu hlavu pod bradu. Zamáčkl cigaretu do víčka na podlaze a obrátil se k ní.

„Můžeš se klidně napít, jestli chceš,“ nabídl jí.

„Já vím, ale nechce se mi, jsem moc unavená,“ odpověděla po krátké odmlce. „Jistěže vím, že můžu. Ty bys chtěl?“ Zavrtěl hlavou. Když se nad tím zamyslel, bylo mu divné, že se stařena nezeptala, co nehodě předcházelo, a ani jim nenabídla občerstvení, kávu, sušenky, třeba i obložený chléb. Kam se poděla stará venkovská pohostinnost? Na druhou stranu jim nabídla nocleh, ale v tom určitě byla nějaká čertovina, viděl jí to na

očíh. Něco *skrývala*, bylo jí proti mysli je ubytovat, ale považovala to za svou povinnost.

Otevřel ústa, aby to probral s Vigdís, ale rozmyslel si to. Vigdís se svlékla, přikryla je oba dekou a přitulila se k němu. Políbili se, řekl jí, že ji miluje, ale neodpověděla. Zavzdychala, a aniž to měl v plánu, stáhl si kalhoty a vnikl do ní. Po chvilce se obrátila na břicho, on si klekl a opřel se o okenní římsu.

Naskytl se mu pohled z okna. Mlha zmizela. Chvilími vykukoval z mraků měsíc a vrhal na pláň bledou záři. Na obzoru se z planiny tyčil ledovec, těžký, nehybný a bílý jako nevyvolaná fotografie.

Zrychlili pohyby, Vigdís kdesi daleko pod ním zasténala a právě v okamžiku vyvrcholení spatřil, jak se dole na pláni cosi mihlo: postava, která vyběhla od domu, shrbená a ztrhaná, klopýtla a upadla a pak spěšně zmizela na všech čtyřech do tmy.

Lehl si na záda na matraci, pokoj se mu točil před očima a srdce mu poskakovalo. *Na všech čtyřech*, pomyslel si a za chvíli už spal.

3. kapitola – Mršina

Když se probudil, byl v pokoji sám. Chvilku ještě ležel, snažil se uspořádat si události minulé noci, které měl zkreslené a připomínaly mu dobu, kdy pil.

V kuchyni seděla Vigdís a studovala mapu. Na stole byl sýr, máslo a chléb a několik špinavých talířů. Vigdís prohlásila, že všichni už jsou vzhůru a po snídani. „Egil a Anna se šli projít, aby se tady porozhlédli... Džíp je zničený.“

„To říká kdo? Egil?“

„Podívej se sám.“

Hrafn vyšel ven, sestoupil po schodišti, které bylo delší, než si vybavoval, a došel za roh domu, kde stál džíp. Na straně spolujezdce byla kapota zabořená do zdi a obě přední pneumatiky byly prasklé. Pravděpodobně měli štěstí, že na ně zeď nespadla. Protáhl se dovnitř, otočil klíčkem a zkusil nastartovat, ale nestalo se nic. Přední sklo a postranní okénko u spolujezdce byly rozbité; z volantu visel prázdný airbag a nad přihrádkou na dveřích druhý. Na Egilově sedadle byla zaschlá krev.

Motor se topil v oleji, který vytekl i na písek pod autem. Spací pytle, stan a rybářské náčiní ve střešním boxu byly na svém místě.

Vrátil se do domu, posadil se ke stolu a namazal si chléb sýrem.

„Ása nám půjčí džíp,“ oznámila mu Vigdís. „A od sud by měla vést cesta na sever k Askje.“

„Takže víš, kde jsme.“ Pokývl hlavou k mapě a Vigdís přisvědčila.

„Tak zhruba... Před chvílkou tu byli, oba. Mám dojem, že pán už dlouho trpí alzheimerem. Co myslíš, že dělají?“

„Nemám tušení, řekl bych, že jsou zemědělci.“ Z nějakého důvodu se mu vybavil ekzém na stařenině obličeji. Kdesi slyšel, že venkované vypadají starší, než jsou, kůži mají ošlehanou sluncem, mrazem a deštěm.

„Radši bych se nevyptávala.“ Vigdís zavrtěla hlavou. „Ale divila bych se, kdyby tady na pláni měli hospodářství, nemyslíš?“

Hrafn si nalil šálek kávy z konvice na stole. „Už jsme zjistili, jestli mají telefon?“

„Ptala jsem se. Ása říkala, že vedení je přerušené.“

„Přerušené!“ Hrafn zaklel. „Mimochodem, jak je daleko k silnici?“

„Netuším... Záleží na tom, jak dlouho jsme včera bloudili. Já tomu nerozumím. Vyrazili jsme od jezera Mývatn po druhé hodině. Jeli jsme dvě hodiny, na další dvě jsme zastavili na svačinu, pokračovali jsme na jih další tři nebo čtyři, řekla bych.“

„Skoro čtyři, myslím. A bloudili jsme asi hodinu nebo tak nějak. Nenašli jsme odbočku k Askje, po které jsme chtěli jet na východ. Neměli bychom pak být hodinu nebo dvě jižně od ní? To bychom měli vidět ledovec.“

„Ukázala jsem Áse mapu. Zdálo se, že si není jistá, kde se nacházíme.“ Vigdís se usmála. „Nebo nikdy mapu neviděla – přinejmenším se tak tvářila.“

Hrafn odsunul talíř, odnesl si kávu k oknu a zapálil si cigaretu. Tak je to přece na venkově zvykem: lidé

ještě kouří v domě a neobávají se, že jim za pár desítek let zažloutnou stěny. Začal kouřit den nato, co vyrazili na cestu, a okamžitě litoval každého dne, kdy si nezapálil.

Venku svítilo slunce. Cítil, jak se mu z cigarety do těla rozlévá otupělost. Kuchyň se nacházela na stejné straně domu jako ložnice, ledovec přesto nebyl vidět.

Na dvoře se objevili Egil s Annou, pes čenichal kolem. Hrafn vyšel na schody a pozdravil je. Nepřestávali se smát něčemu, o čem předtím mluvili.

„Co je tu tak k smíchu?“ zeptal se jich. „Uniklo mi něco?“

„Čekají na nás,“ odpověděla Anna. „Ve stodole.“

„Auto je připravené,“ dodal Egil. „A taky šestisetlitrový sud lihu, kterým babka nalejvá dědka.“

Anna zaběhla do domu, aby si došla na záchod a sbalila se, a Hrafn s Egilem osaměli. Egil měl hlavu ještě ovázanou obinadlem.

„Cítíš se dobře?“ zeptal se Hrafn, posadil se na schody a zapálil si další cigaretu.

„Trochu mě bolí hlava... Promiň, že jsem tak vyváděl. Anna říkala, že jsem na tebe křičel. Nevím, co to do mě vjelo, to asi ta rána do hlavy spolu s něčím dalším, s tím pivem... Měl jsem být připoutaný. Anna povídala, že mi to připomínala. Víím, že jsi dobrý řidič, samozřejmě byla mlha a bylo špatně vidět...“

„To je jedno. Zapomeňme na to.“ Podali si ruce, Hrafn předpokládal, že to mělo být v žertu, ale nakonec to vyznělo trapně, neupřímně a hloupě.

Přešli k džípu a Hrafn uložil oblečení a cigarety do batohu. Pak si klekl k díře ve zdi, ale do domu neviděl, protože tam byla tma. Posadil se do auta a zapnul navigaci, pokusil se ji zprovoznit, jenže pořád nedokázal zobrazit jinou mapu než centrum Reykjavíku.

Egil si vzal z kufru svoje věci, nakoukl rozbitým okénkem do auta a nahnul se dovnitř s láhví piva v ruce.

„Jak to jde? Co to tam provádíš?“

„Opravuju tenhle krám. Už jsem zkusil všechno možné, postupuju podle návodu a dělám všechno, co mám. Podle přístroje jsme na hlavním náměstí v Reykjavíku.“

„Přesně takový mám pocit.“ Egil zvedl láhev a ukázal jí na dům. „Před hotelem Borg.“

„Už zase chlastáš?“ Hrafn chtěl Egila upozornit na jeho krev na sedadle a na palubní desce – které si Egil buď nevšiml, nebo ji ignoroval –, ale odolal pokušení a vysoukal se ven.

„Teď musíme táhnout všichni za jeden provaz, je třeba odlehčit zavazadlům,“ prohlásil Egil a usmál se na něj.

Dívky stály připravené na dvoře. Vzaly si batohy na záda a vyrazily, zamířily k hospodářským budovám stojícím několik set metrů na západ, k oprýskané kůlně ze dřeva a z vlnitého plechu a k vyšší budově, což byla pravděpodobně stodola.

Panovalo bezvětrí, viditelnost byla tak dobrá, jak jen v té oblasti mohla být, a Hrafn nepřestávalo udivovat, že ledovec není v dohledu. Předtím ho sice viděl z poschodí, ale to přece nemůže být tak velký rozdíl.

„Jestlipak tu mají krávy nebo ovce?“ zeptal se, aniž se na někoho obrátil.

„Ještě jsem tady neviděl jediné zvíře,“ odpověděl mu Egil. „Ale to seno musejí k něčemu potřebovat. Sami ho asi nejedí.“

„Kravíny jsou přece přes léto prázdné, ne? Nepouštětjí dobytek v létě na pastvu, aby ztloustl?“

„Pokud tady ovšem někde je *tráva*. Ne, k čertu s tím, tady nahoře nejsou žádné louky. Nemuseli by pak kupovat seno od jiných farmářů?“

„Vy se taky v ničem pořádně nevyznáte, že jo?“ řekla Anna s tou škádlivou prudkostí, která se podle Hrafnova mínění mohla v průběhu výletu stát nesnesitelnou, nebo naopak ještě víc okouzlující. Nikdy přesně nepochopil, co tahle osoba chce nebo co je vůbec zač. Zdála se podivuhodně rozporuplná: v jednání s ostatními vyzářovala prostý, téměř dětský půvab a působila dojmem, že na první místo staví pocity. Když však postřehla, že její lehkomyšlnost nikdo nebere vážně, nebo když usoudila, že jí neprokazují dostatečnou úctu, měla tendenci být protivná a chovala se tak agresivně a chladně racionálně, že ji skoro nepoznával.

„Co je tohle?“ ukázala Vigdís k obzoru. Odbočili z cesty a po několika minutách uviděli, jak se na pláni před nimi tyčí pouliční lampa.

„Lampa! Použitelný telefon tady není, ale lampa má jí dost,“ zasmála se Anna. Sloup jako by rostl přímo z pláně, čněl kolmo do vzduchu a na konci se ohýbal k zemi, aniž plnil nějaký zjevný účel.

Shromáždili se kolem něj a dívali se vzhůru. Světlo bylo zhasnuté.

„Třeba se rozsvítí?“ uvažovala Vigdís. „Třeba to je to světlo, co jsme viděli včera, než jsme nabourali do domu?“

„Je moc daleko,“ namítl Hrafn. „A proč by ho měli večer rozsvěcet?“

„Možná je tady proto, aby psi měli kde čurat,“ ozvala se Anna a v tom okamžiku přiběhl její pes ke sloupu, zvedl zadní nohu a pokropil sloup proudem moči. Všichni se hlasitě zasmáli a pes zaštěkal a přihlouple se rozhlížel, až mu Egil vynadal.

„No, možná jsme se odchýlili od směru víc, než jsme si mysleli,“ podotkl Hrafn po krátké odmlce. „Vzpomínám si na jinou lampu, taky na odlehlém místě – v *Narnii*. Když prošli skříní, shromáždili se ve sněhu kolem lampy...“

„Tam byli taky čtyři,“ přidala se Vigdís. „Dvě holky a dva kluci.“

Anna mezitím poodešla a teď na ně zavolala, aby přišli za ní. Stála na pláni nad mršinou; z mohutných, silných kostí visely krvavé cáry masa. Z břicha se táhly modrozelené vnitřnosti a kolem ležely rozptýlené chlupy ze světlehnědé srsti. Z hlavy čnělo krátké paroží.

„To je hnus,“ zaúpěla Anna, ale ani se nehnula.

„Sob,“ pronesl Hrafn a měl dojem, že mršina je čerstvá, možná dokonce z téhle noci. Zvíře mělo oči na místě a zatím se z něj nešířil zápach. Přiklekl k mršině a zaznamenal, že na kostech zbylo ještě dost masa. Na některých objevil rýhy, které vypadaly jako stopy po zubech. Dotkl se trupu, byl studený. Prohlédl plece a hřbet, hledal známky toho, že zvíře někdo skolil, ale žádné nenašel. Když byl mladší a bydlel v oblasti Suðurnesin, zastřelil stovky racků, několik hus a jednu labuť. K sobovi se nikdy na dostřel nedostal.

„Je rozsápaný,“ řekla Vigdís. „Asi pošel a lišky ho našly podle pachu. Samy ho nejspíš nezabily, co myslíš?“

„Nevidím žádné známky toho, že by ho někdo zastřelil,“ opáčil Hrafn, vstal a rozhlédl se. „Neviděla jsi někoho utíkat?“ zeptal se Anny, ale ta zavrtěla hlavou.

„Někoho, to zní, jako bys mluvil o člověku...“

„Něco, chtěl jsem říct něco.“ Usmál se. „Možná jsme nějaké zvíře, co se sem přišlo nažrat, vyrušili zrovna v nejlepším... Ale stejně je divné, že by sob přišel chcípnout tak blízko ke statku, pokud tedy pošel sám od sebe.“

Vyrazili zase na cestu.

VIGDÍS

4. kapitola – Beránek

Otevřenými dveřmi stodoly byly vidět stohy balíků se-
na potažených fólií, zelenou a bílou. Na dvoře před ní
stál starý, pískem odřený džíp značky Willy. Stará paní,
oblečená ve špinavých montérkách, klečela u jednoho
kola a vrtala se náradím pod autem. Zjevně se na statku
starala nejen o domácí práce.

Z výfuku se valil modrý dým a Vigdís měla dojem, že
se auto kolébá námahou, aby se udrželo v chodu. Své-
ho času to bezpochyby byl dobrý vůz, ale teď byl plný
rezavých skvrn, a dokonce měl i díry, mech na rámech
oken, jedno přední světlo rozbité a pneumatiky tak oje-
té, že místy prosvítala drátěná síť.

Za dveřmi stál velký šedivý železný kanystr, který
byl cítit pálenkou a kolem hrdla měl visací zámek. Líh,
o němž mluvili Anna s Egilem.

Stará paní se narovnal a Hrafn se zeptal, jestli
s manželem často jezdí přes pláň.

„V posledních letech už moc ne,“ odpověděla.

„Jinak moc děkujeme, že nám půjčíte džíp,“ pronesl
Egil hlasitě. „Chápu, že to odsud máte kamkoliv dál,
než je obvyklé, člověk se asi musí odhodlávat spoustu
let, než se někam vypraví...“

„Máte ovce?“ přerušila ho Anna a nenápadně na něj sykla, aby ztichl.

Ása přisvědčila. „Krávy a ovce,“ odvětila a zahleděla se na pláň. „Protivné zvíře, taková ovce, hloupé a tupé.“

„Znala jsem jednoho muže, co vyrostl tady na planině,“ pokračovala Anna. „Jeho táta pracoval jako zeměměřič a dohlížel na elektrické vedení a udržoval ohrady – myslím, že to byly zábrany proti nákaze ovcí. Existuje asi hodně typů farmářů, řekla bych. Bydlíte tady už dlouho?“

„To se ví, pořádně dlouho,“ přikývla Ása, aniž vzhlédla.

„Viděli jsme lampu. Nedaleko od ní ležela mršina. Byl to sob, nebo nám to aspoň tak připadalo.“ Ása neodpověděla, přešla k předku auta, otevřela kapotu a sklonila se nad motorem.

„Ani to s ní nehne,“ zasmál se Egil. „Mrtvý sob kousek od statku!“ Anna na něj znovu sykla, odtáhla ho na druhou stranu auta a Vigdís slyšela, jak ho žádá, aby přestal pít, že se bojí a nesnese pohled na to, jak za bílého dne otupěle žvaní. Po chvilce Egil odběhl do stodoly a zdálo se, že spolu v nejbližší době nepromluví, ale to skoro nic neznamenalo; ti dva se snadno rozhádali, ale ještě snáze udobřili; celý proces obvykle začal tím, že ze sebe Anna udělala nesamostatnou holčičku – jíž jinak nebyla – a požádala Egila o pomoc s nějakou maličkostí, s otevřením plechovky nebo láhve, a než se kdo nadál, už se líbali.

Vigdís tu její hru svým způsobem obdivovala, ale zároveň si vedle ní připadala jako bezpohlavní, vyrovnaná osoba, protože Anna používala své triky stejnou měrou na oba muže a také se jí dařilo jemně flirtovat – tak, aby to muže vzrušovalo natolik, že ji poslouchali, aniž si to sami uvědomovali; rychlejší varianta byla mrkat očima jakoby o zlomek sekundy rychleji, než je

obvyklé, a téměř neznatelně špulit rty. Bezpochyby se tohle všechno stalo součástí její povahy a Vigdís připadalo lepší to napodobovat než odsuzovat, ale šlo jí na nervy, jak je Hrafn odhodlaný – už od začátku cesty – zahrnovat Annu svou mužností, něhou a péčí, jak svěží je v její přítomnosti a ani si tu změnu sám neuvědomuje.

Trygg se zase rozštěkal. Na obzoru rozeznali pohyb, dvě rezavé siluety, které se přiblížily a zastavily se kousek od stodoly.

„Lišky!“ zvolala Vigdís a nedokázala skrýt údiv. Anna chytila Trygga, vytáhla z batohu vodítko s obojkem a připevnila mu ho kolem krku. Lišky nehnutě seděly a pozorovaly je, srst se jim na slunci leskla, měly protáhlé, chlupaté tělo a našpicované uši. Vigdís chvílkami připadalo, jako by mírně cenily zuby a vrčely, ale nebyla si jistá.

„Co se děje? To chodí tak blízko?“ zeptal se Hrafn staré paní. Zdálo se, že ji pohled na lišky nerozrušil. „Hodují na mrtvém zvířeti několik metrů od statku a pak chodí sem? Asi už jste je tu viděli? Jak umřel ten sob?“

„Krmíte je?“ zeptala se Vigdís, ale stařena neodpověděla. Mlčky sledovali lišky, dokud Egil nevyšel ze stodoly. Pískal si a otevřel si pivo, které vypěnilo. Lišky se vyplašily a zmizely na pláni. Egil s Annou se začali zase hádat a Vigdís se rozhodla, že si před cestou odskočí. Zašla za roh stodoly a uviděla, že k ní přiléhá další, nižší a delší budova. Kravín. Před ním stál zrezivělý traktor a přívěs plný písku.

Uprostřed zdi byly otevřené dveře a navzdory pachu, kterému Vigdís v duchu říkala pach venkova, vešla dovnitř. Jakmile její oči přivykly tmě, spatřila řady prázdných stání pro dobytek. Podlaha byla pokrytá bahnem, což byl nejspíš kravský hnůj, a odněkud

z hloubi kravína bylo slyšet bučení. Hnůj byl hladký a měkký, ne nepodobný koberci, a pod ním místy prosvítala prkna.

Popošla dál a s úžasem si všimla, že v jednom stání je záchod. Porcelán byl zářivě bílý a sedátko poměrně čisté. Vigdís nakoukla do mísy a uviděla, že v ní není voda a vede přímo do suchého bahna, které pokrývá podlahu. *Na jedné kapce navíc nezáleží*, pomyslela si a uvědomila si, jak je napnutá. Zvládne to rychle, záchod stojí ve stínu a na venkově to takhle určitě dělají, když na to přijde.

Rychle si stáhla kalhoty, opřela se o přepážku, sedla si na mísu a s tichým syčením močila na zem. Najednou kousek od sebe zahlédla ve stínech siluetu člověka. Přerušila močení, vyskočila a zapnula si kalhoty. U zdi stál starý pán a s úsměvem se na ni díval.

„Dobrý den,“ pozdravila a v tu chvíli se otevřely dveře, které nejspíš vedly do stodoly. Objevila se v nich stará paní a příkře se Vigdís zeptala, co tam dělá.

„Potřebovala jsem čurat,“ vysvětlila Vigdís a omluvila se. Stará paní přistoupila k ní, pán ji v závěsu následoval. Byl křehký, roztřesený, hodně se usmíval, ale zdálo se, že není schopen mluvit. Měl váčky pod očima, tak strašlivě povislé, že mu byla pod očními bulvami vidět lesklá růžová tkáň, a zdálo se, jako by mu měly oči vylétnout z hlavy, kdyby se naklonil moc daleko dopředu.

„Neobtěžoval vás nějak?“ zeptala se stará paní. Starlec přistoupil těsně k nim a zíral na Vigdís. „Je nemocný a někdy bývá zmatený. Doufám, že si to moc nebere. Nemíváme moc hostů.“

„Ne, jistěže ne. To je v pořádku,“ odpověděla Vigdís a snažila se starého pána ignorovat a přitom nebýt nezdořilá. Paní byla poměrně vysoká, zdálo se však, že si navykla se hrbít; záda měla zkřivená a vystupoval

jí z nich výrůstek, jako by byla hrbatá. „Neprojíždějí tudy ani turisté?“

Stará paní zavrtěla hlavou. „Moc ne. Na jaře a na podzim dostáváme zásoby a seno pro zvířata. A léky pro něj,“ kývla směrem ke staříkovi, „nám vozí malým letadlem. Ale když se tady lidi nezdrží, neříkám tomu návštěva.“ Vydala zvuk, který zněl, jako když se pomalu otvírají špatně namazané dveře.

Vigdís postřehla pohyb a podívala se dolů právě ve chvíli, kdy jí starý pán pevně přitiskl dlaň na břicho, kousek nad rozkrok. Zasykla a odtáhla se od něj, ale stará paní přiskočila, popadla ho za ruku a cosi mu tlumeným hlasem řekla.

Omluvila se Vigdís a uklidňovala ji: „Nedělejte si z toho hlavu. Chtěl vás jenom pozdravit.“ Stařec znova natáhl ruku, Vigdís se rozpačitě zasmála, ruku přijala a potřásla jí. Starcova dlaň byla drsná, měl špínu pod nehty a stisk pevný a nepříjemný. Vigdís se představila, ale stařec na ni upřeně hleděl a zdálo se, že se jí s velkým zanícením pokouší něco říct. Čelo měl samým úsilím svraštělé a nepustil její ruku ze své.

„Co říká?“

„Chce vám zazpívat,“ odpověděla stařena. Muž se narovnal, po tváři se mu rozlil mír a zazpíval čistým dětským hlasem:

*Beránku, ovečko,
jak ti roste masíčko?
Netuší hodné zvíře,
že patří na talíře.*

Odmlčel se, aniž z Vigdís spustil oči, a usmál se. Měl nepřítomný pohled, ale ne přívětivý jako jiní staří lidé, které Vigdís znala, spíš záludný. Stáhla ruku k sobě, skoro se mu vytrhla, ale právě v tu chvíli o ni stařec ztratil zájem a odešel.

5. kapitola – Zahrada

Pomalou jeli přes pláň, po cestě, která byla chvílemi vidět a chvílemi se ztrácela. Hrafn se díval přímo před auto, pohledem však těkal i do stran, vyhlížel otevřenými okénky a většinou měl zařazenou dvojku, přestože se motor otřásal a kvílel. Trygg ležel Anně na klíně a vyl, jako by nedokázal snést jízdu v takové staré rachotině.

„To je absurdní... tohle všechno. A ten dům,“ spustila Anna. „A že tady vůbec stojí. Ledaže by to bylo bývalé letní sídlo. Jednou jsem byla na návštěvě v kamenném domě, ne nepodobném tomuhle, na kopci uprostřed močálů v Borgarfjörðu. Pradědeček kluka, se kterým jsem tehdy chodila, byl okresní hejtman a nechal ten dům postavit jako letní byt. Stará letní sídla byla jenom pro vyšší třídu, ne pro póvl.“

„Tohle je aspoň pořádný dům. Postavený z kamenů z nějakých útesů tady poblíž,“ opáčil Hrafn a podíval se na ně ve zpětném zrcátku.

„Možná měl svůj účel, kdysi,“ dodala Anna. „Než z něj udělali letní byt.“

„Máš na mysli sanatorium pro malomocné?“ ušklíbl se Egil na předním sedadle, ale všichni ho ignorovali.

„Něco jako Möðrudalur,“ vmísila se do hovoru Vigdís. „Nebyla tam nějaká důležitá křižovatka?“

„V Möðrudalu mají aspoň hospodářství,“ namítl Hrafn. „A taky je tam jiná krajina, slatiny a louky, žádná pustina.“

„Pustina?“ ozvala se Anna a nasadila výraz, jako by byla drobná ustrašená žena. „Proč jsi řekl pustina?“

„Protože tohle je pustina. Co by to mělo být jiného? Na planině nic neroste – nebo skoro nic –, je to větrem ošlehaná písečná pláň. Hospodářství by se tady neuživilo, pokud by nekupovali krmivo. Což znamená, že mají peníze.“

„Vyšší třída na letním sídle, jo?“ ušklíbl se Egil. „Všechno to do sebe zapadá. Ti staříci jeli na letní byt a trochu se tam zdrželi – asi tak padesát let.“

„Ale stejně mi připadá, že jiné slovo by to vystihovalo líp,“ řekla Anna.

„Poušť? To aspoň zní zajímavě?“ zeptal se Egil.

„Třetina Islandu se označuje jako pustina,“ podotkla Vigdís. „Na to pomýšlení si člověk musí zvyknout, ale co by to mělo být jiného?“

„Proč si vůbec tenhle národ pořád myslí, že je něco extra,“ zavrčel Egil podrážděně, možná proto, že si ještě netroufal otevřít jedno z piv, která si předtím naskládal do batohu. „Všechno je tu tak nějak víc jiné než jinde. I pustiny.“

„Tak jsem to nemyslela,“ odpověděla Vigdís. „Tohle je pustina, samozřejmě. Ale tahle oblast je dost výjimečná. Většina planiny například vyvěřela *zevnitř* ze země při sopečné činnosti. Astronauti sem jezdili trénovat cestu na Měsíc a taky se tady dělaly výzkumy, které ukázaly, že žádná půda na světě není tak jemná a vítr ji tak snadno neunáší – kromě měsíčního prachu.“

„Takže tedy máme prašné pustiny,“ pokračoval Egil. „A rozdíl mezi pustinami jinde a tady je ten, že ty naše jsou fajnovější.“

„Ale kdo by sem chtěl jezdit na letní byt?“ rozhodila Anna rukama.

„Nevšimla sis, jak byl ten starý chlapík klidný?“ odpověděl Hrafn. Ovšem až na okamžik, kdy ho stařec při odjezdu popadl za ruku a snažil se mu na rozloučnou něco říct – zdálo se, že je to něco naléhavého a od srdce, ale bylo slyšet jenom mumláni.

„Nevysmívej se mu,“ napomenula ho Vigdís. „Je nemocný.“

„Já mám dojem, že jsou nemocní oba,“ řekl Hrafn. „Přeskočilo jim. Třeba s těmi liškami. Který zemědělec by k sobě lákal lišky? A taky nechápu, jak umřel ten sob.“

„Lišky jsou krásné,“ namítla Anna. „A určitě tady skoro nikdy nemají co žrát. Kdyby přišly loudit na můj statek, uprostřed zimy, vyhladovělé a zbědované, určitě bych udělala totéž.“

„Jsou moc divoké, než aby z nich mohla být domácí zvířata nebo mazlíci. Je to jejich *povaha*. Nikdo je k sobě neláká!“ zasmál se Hrafn. „A proč by ses je snažila udržet při životě, kdybys měla hospodářství? Buď chováš dobytek, *nebo* si zřídíš liščí farmu a živiš se tím, ale obojí dohromady nejde.“

„Jo, je to divné. Možná ani nejsou odkázaní na hospodářství. Začínám na ně být dost zvědavá,“ pokračovala Anna. „Kdo takhle bydlí, má peněz dost, a pokud si musejí kupovat seno a jídlo a všechno, jistě mají ještě tučnější konto. Co asi tak dřív dělali?“

„Byli astronauti, to je jasný,“ vyhrkl Egil. S Hrafnem se pak zabral do hovoru o liškách a o chovu lišek, který Hrafnův otec financoval v osmdesátých letech. Dívky mlčely. Vigdís pánilo mezi nohama od toho, jak se v kravíně postříkala močí, a cítila, že není vyrovnaná, pociťovala to v celém těle, v tlukotu srdce, v krátkém rychlém dechu, měla takový pocit už od chvíle, kdy se ráno probudila.

Chtěla si povídat s Annou. Od začátku výletu zatím všechny pokusy o rozhovor samy od sebe selhaly. Když se předtím sem tam potkaly na nějakém rautu, nebyly okolnosti tak tíživé a obě věděly, že jejich setkání nebude trvat déle než pár hodin. Ale hned na začátku cesty si uvědomily, že se všechno změnilo, a od té chvíle jako by se zasekly v mrtvém bodě; všechny rozmluvy mezi nimi prostupovalo nedorozumění, přehnaná zdvořilost a dlouhé nebo krátké odmlky. Komunikace s Egilem byla snazší a nekladla na Vigdís tak neúprosné nároky, protože ač se samozřejmě rozumělo samo sebou, že s Annou se jako dvě ženy musejí sblížit, s mužem té druhé se naopak žádná z nich *sblížit* nesměla.

Možná to bylo tím, že Anna byla mladší; Vigdís někdy měla pocit, že Anně připadá moc *obyčejná*, málo spontánní, že nic nelíčí v dostatečně zářivých barvách. Bezpochyby si to ale jenom namlouvala. Trygg se k ní přitiskl, funěl, vyplazoval jazyk a radostně na ni hleděl.

Rozhodla se, že řekne to první, co ji napadne.

„Mám tě ráda,“ prohodila a podržala Trygga za ušima.

„Co jsi říkala?“ Anna se na sedadle nahnula dopředu a usmála se na ni.

„Vždyť jsi to slyšela.“ Zasmála se. „Říkala jsem, že tě mám ráda. Prostě jsem to chtěla říct.“

„Děkuju, to je od tebe milé.“

„Často mívám chuť si s tebou víc povídat, jenom nikdy nevím, jak na to. Promiň, že jsem taková. Nejsem opilá, ale tady na planině je samozřejmě hodně kyslíku...“

„Neomlouvej se... Já se ti na oplátku taky k něčemu příznám, když už jsme začaly: já se před tebou stydím.“

„Proč by ses přede mnou měla stydět?“

„Já nevím. Možná proto, že jsem před pár měsíci začala chodit k psychologovi. Mám pocit, že se mě snažíte prohlédnout a myslíte si, že něco skrývám.“

„Chápu. A co, skrýváš něco?“ Pohlédly si do očí a Anna se ušklíbala.

„Vidíš, jak ti to jde. Ne, nejspíš je to jenom všeobecný stud, nic konkrétního. Já nevím. Když odcházím od psychologa, stydím se jako chlap, co se plíží od děvky, řekla bych. Je mi zatěžko dávat mu peníze, připadá mi, že za něco takového se nedá dost zaplatit. Navíc peníze narušují iluzi toho, že jsem měla schůzku s někým, kdo se o mě zajímá. Prostě bych chtěla, aby mi ta děvka řekla, že mě miluje, nebo ještě líp, aby mě milovala *doopravdy*. To je ubohé... Počkej – že bych tě zrovna přirovnala k děvce?“ Vigdís přikývla a obě se daly do smíchu. „Já myslím, že bych nemohla mít takovou práci, kterou si člověk *bere s sebou domů* nebo tak.“

„Všechno se dá naučit,“ odpověděla Vigdís. „Jako třeba udržovat si profesionální odstup. Ale abys zvládala takovou práci, musíš udělat ledacos, zkoumat vlastní život, vypořádat se s potížemi z minulosti a otevírat staré rány. Což jsem, myslím, udělala.“ Sotva to dořekla, věděla, že to není pravda, náhle měla pocit, jako by se jí v hlavě otevřela skulina plná zmatku a bolesti. „A prostě si na to zvykneš, to je jasný,“ dodala a podívala se z okna, kolem ubíhala pláň. „To je asi nejjednodušší vysvětlení.“

Vigdís si nepamatovala, kde a v jaké souvislosti poprvé uslyšela výraz „člověk z lidu“, ale od té doby jí neustále připadalo, že se tím míní její rodiče. Její máma byla dcerou námořníka a hospodyně, vyrostla v Akureyri a v mládí se přestěhovala do Hafnarfjörðu. Na taneční zábavě na střední škole se seznámila s Vigdísíným otcem, který byl starší než ona, pracoval na nákladní lodi plavící se do Spojených států a Hamburku a vracel se domů s plnými rukama konzervované šunky, žvýkaček a nylonek. Po krátkých námluvách se spolu nastěhovali

do malého bytu v ulici Framnesvegur v Západním Reykjavíku, kde od té doby bydleli napořád.

Máma nastoupila na pedagogickou školu, ale brzy toho nechala kvůli nemoci, která, jak Vigdís později zjistila, když tu informaci vydolovala z otce, souvisela s „nervy“. Kromě toho zamumlal otec cosi o potratu, těžkých časech a o tom, že máma byla vždycky citlivá.

Snad za to mohly obavy ze změn nebo jenom všeobecný nezájem obou rodičů, ale Vigdís přišla na svět, teprve když už mámě bylo hodně přes třicet a tátovi táhlo na padesát. Dozvěděla se, že nebyla ani plánovaná, ani „nehoda“, a když se zeptala, co jiného zbývá, řekla jí máma s nebývalým vcítěním:

„Ty sama, pochopitelně. Ty ses rozhodla, že přijdeš.“ Tehdy také měla Vigdís pocit, jako by se víc než kdy jindy přiblížila tomu, že by mohla pochopit svou matku a její životní filozofii, i když filozofie nejspíš bylo moc silné slovo.

Její narození nenarušilo rodičům život, protože předtím měli dost času zavést ve svém bytí pevný pořádek. Táta se dál plavil na svém okruhu do Hamburku, průplavem do Pobaltí, do Norska a odtamtud domů, ale na pevnině se zdržoval málo, vždyť šunka už byla k dostání kdekoliv na Islandu, jak sám říkal. Po nemoci se mámě podařilo dálkově vystudovat psaní na stroji a těsnopis a po krátkém období, kdy chodila na brigády, dostala stále zaměstnání jako písařka jistého ekonomu v Centrální bance, který tehdy měl kanceláře v ulici Austurstræti.

Vigdís nastoupila do základní školy v Západním Reykjavíku, dostala vlastní pokoj a první a jediný záchvat vzteku v životě, když chtěla kočku, a nepřestala křičet, dokud máma nepořídila u souseda kotě. Potom se nic pozoruhodného nedělo; ve škole prospívala výborně, byla rozvážná, svědomitá a našla si sice jen pár

kamarádů, zato dobrých. Tátu vídala jenom několik týdnů v roce a později měla dojem, že se schválně hlásil na tolik plaveb, na kolik jen mohl, ale nikdy se na to nevyptávala.

Máma moc nemluvila, avšak o to lépe se o ni starala, podobala se spíš rozvážné babičce, která by pro ni udělala cokoli. Tím potvrzovala a zároveň se snažila překlenout ten podivný odstup mezi nimi, který Vigdís nikde jinde mezi matkou a dcerou neviděla. Příčina přitom možná nebyla nijak složitá: věk rodičů a to, jak pozdě se jim narodila. Babička a děda ze severu přijížděli na návštěvu jen zřídka; druhá babička zemřela a děda byl „nemocný“ a žil v domově důchodců na Kjälarnesu, což byla, jak se později dozvěděla, ubytovna pro zestárlé alkoholiky. Když k ní občas přišli na návštěvu její vrstevníci, mluvili o její mámě jako o „babičce“ a Vigdís je většinou neopravovala.

V mládí se Vigdís snažila vymanit z toho nepochopitelného ticha a bázlivosti, které doléhaly na jejich domov jako noční můra, nebo spíš to bylo, jako by jejich byt vězel hluboko v břiše mlčícího strašidla, které ho kdysi dávno spolkló – jak to vyjádřila její kamarádka Guðlaug. S pomocí Guðlaug přestala být Vigdís dcerou své babičky a dědy, naučila se aspoň jednou za měsíc vyvádět hlouposti, koketovala s kouřením a pitím a v patnácti letech přišla o panenství s klukem, který byl o tři roky starší. Byl právě sám doma ve velkém rodinném domě ve Skerjafjörðu, a než se nadála, svlékl ji a rozesmátou ji zahnal do vyhřívaného bazénu na zahradě. Ne že by ji ta zkušenost přímo zklamala, ale do deníku si napsala, jak ji trápí, že už si nemůže milování představovat jako řešení, jako něco, co by ji odpoutalo od ní samé. Možná jí jenom bylo zatěžko lidem důvěřovat, odevzdat se někomu, koho neznala.

Když nastoupila do druhého ročníku gymnázia na Hamrahlíðu, mámu srazilo auto. Šla domů z práce, byl pátek, auto vyjelo zpoza rohu nedaleko kostela na Landakotu a srazilo ji takovou silou, že ji odmrštilo přes plot na trávník u kostela. V tašce nesla potraviny, které jim koupila k večeři. Za několik dní našla Vigdís na trávníku nedaleko místa, kde máma předtím ležela, čokoládovou sušenku Prins Póló. Máma mívala už několik měsíců ve zvyku jim v pátek kupovat jako zákusek něco s čokoládou a Vigdís si byla jistá, že tahle sušenka byla pro ni. Odnesla si ji domů, kam už dorazil táta, aby zařídil pohřeb, dál hlasitě křičela ze spaní a snažila se chovat slušně, než se půjde opít, až táta odjede na moře.

Sedla si a napsala nekrolog, protože si byla téměř jistá, že nikdo jiný to neudělá, a to bylo moc smutné pomyslení, k nesnesení. Potřebovala, aby jí zůstala nějaká památka na to, že máma žila. Napsala všechno, co si pamatovala, ale všechno jí připadalo jako lži, snad kromě krátké kapitoly, ve které lovila v paměti společně strávený čas na zahradě za domem. Zahrada byla malá a společná pro víc obyvatel domu, ale máma si směla zabrat jeden kout, kde sázela brambory, sela mrkev a zelí a kde zasadila stromy. Na jaře jí Vigdís pomáhala zapichovat květinové cibulky, vysévat semínka a vytrhávat plevel, kořínky pampelišek a pryskyřníků. Jedno léto táta postavil kůlničku na nářadí, kterou natřely na zeleno, do malého čtverhranného okénka obráceného do zahrady pověsily záclony a připevnilly poličku, na níž máma pěstovala sazenice. Časem si nashromáždila nářadí, které věšela na stěny, sáčky naplnila semínky, jež zatím neměla kam zasít, a do kůlny přidala stůl a dvě stoličky, kde občas s Vigdís sedávaly a povídaly si.

Když se nad tím Vigdís zamyslela, připadalo jí skoro absurdní, že sedávala se svou matkou právě tam, kde bylo těžší se schovat za praktické problémy – jako to

máma dělávala doma – a kde byly nucené spolu mluvit. Máma neměla ve zvyku se tolik otevírat, a třebaže toho nikdy moc nenapovídaly, poznala tam Vigdís jinou stránku máminy povahy, která byla tak složitá, že tehdy neměla dost rozumu ani zkušeností na to, aby ji pochopila. Vybavovala si, jak máma pokuřovala, dívala se z okna a mlčela, a bylo jí jasné, že v mámině životě něco přehlédla; mámin život byl větší a zahrnoval toho mnohem víc, než Vigdís věděla, nespočíval v tom, co bylo na pohled patrné, ale v tom, co zůstávalo potlačené. Nebo v to spoň mohla doufat.

Po pohřbu se táta vrátil na moře a domů jezdil ještě méně než dřív. Guðlaug přejmenovala Vigdís na Pipi Dlouhou punčochu a čím dál častěji u ní přespávala, až spolu začaly bydlet. Táta jim přenechal byt, nechtěl po nich nájem, a když přijel občas na Island, bydlel v penzionu a k nim chodil na návštěvu.

Vigdís dokončila gymnázium a na vysoké škole se zapsala na psychologii. Občas se opíjela a měla několik známostí na jednu noc, většinou spolužáky z psychologie, ale jinak se převážně zdržovala v knihovně. Snadno si osvojovala teorie a na promoci byla mezi nejlepšími, pak odjela do Dánska a získala magisterský titul na univerzitě v Kodani, kde napsala diplomovou práci o vzájemném vlivu depresí a cukrovky.

Součástí studia byla terapie, při níž se snažila v jistém smyslu vypořádat se svým životem, snažila se oprostít sama od sebe a od *mlčení*; někdy jí všechno připadalo nemožné, jako by se moc podobala mámě a skrývalo se v ní cosi, co brzy ovládne její život a stáhne ho s sebou do mlčení, pokud to tak ještě neučinilo. Po návratu si otevřela ordinaci v ulici Klapparstígur, kde přijímala pacienty a aplikovala na ně *kognitivně-behaviorální terapii*, ale snažila se vyhýbat jungovskému výkladu snů, třebaže se občas zlákat nechala. Zapsala